

UTILITARISME DE LA PREFERÈNCIA

Peter Singer és el representant actual més important del corrent utilitarista. Hi ha una versió específicament pròpia seva de l'utilitarisme que s'anomena «UTILITARISME DE LA PREFERÈNCIA».

En la versió tradicional de l'utilitarisme una acció es considera bona quan maximitza la felicitat i minimitza el patiment del més gran nombre. Però Peter Singer considera que caldria corregir aquesta fórmula i considerar, a propòsit de totes les decisions que hom hagi de prendre –i en particular de les de caire ètic, que:

**UNA ACCIÓ HA DE SER CONSIDERADA BONA QUAN
MAXIMITZA LES PREFERÈNCIES I MINIMITZA ELS
PATIMENTS DEL MÉS GRAN NOMBRE.**

Aquest és l'axioma central del seu utilitarisme, que li permet (per exemple) reivindicar un tracte ètic per als animals no-humans, en la mesura que les seves preferències i les dels animals humans coincideixen en el fonamental (voler la vida, no voler el dolor físic ni psicològics, etc.). Així, per exemple, el fet que, només als Estats Units, siguin assassinats cada any 9.000 milions d'animals per al consum humà, significa un patiment immens (que podria ser fàcilment estalviat si hom triés una alimentació vegetariana).

L'utilitarisme de la preferència implica, bàsicament, una exigència d'imparcialitat (tracte igual) respecte a les exigències de tots els éssers "bio-" del planeta.

En la perspectiva de l'utilitarisme de la preferència, s'assumeix que tots els éssers vius actuen de forma intencional (val a dir: tenen intencions i interessos propis). Això no és de cap manera reprobable (forma part de la lògica darwiniana de la vida), però cal assumir que les preferències de tothom tenen el mateix valor intrínsec. Un judici ètic ha de satisfer dues condicions:

1.- Ha de ser objectivament racional i universalitzable (és a dir, no s'ha de basar purament en una intuïció).

2.- No podem esperar que l'accepti cap agent racional si nosaltres (cas d'estar al seu lloc) no l'acceptaríem.

Més m'estimo ser un Sòcrates insatisfet que un porc satisfet". Una frase de John Stuart MILL

Hi ha una frase de Mill, al seu llibre *Utilitarianism* que s'ha fet famosa: “més m'estimo ser un Sòcrates insatisfet que un porc satisfet”. De vegades, se li ha retret que això és una posició poc utilitarista. ¿O és que potser no havíem quedat que l'utilitarisme busca “la màxima felicitat per al màxim nombre”? ¿O és que no havíem quedat que l'utilitarisme és una teoria que predica que cal cercar la felicitat a través del càlcul de conseqüències i l'avaluació de les conductes?

La tesi de Mill no té, però, res de sorprenent per a qui compregui la diferència entre els conceptes de “felicitat” i de “satisfacció” en el context en què els usa l'utilitarisme.

Imaginem un Sòcrates insatisfet. Doncs bé: pot haver estat al llarg de tota la seva vida més feliç que un porc sadollat i curull de satisfacció. ¿Per què?. La resposta és simple; un porc “perfectament satisfet” (que hagi tingut sempre “tot el que desitja”), només haurà tingut al llarg de la seva vida un sol tipus de plaer: el d'anar ben peixat. Suposem, però, que Sòcrates –simplificant– hagi tingut quatre desigs al llarg de la seva vida: menjar fins quedar tip, anar al teatre a veure tragèdies de Sòfocles, discutir de filosofia amb els seus deixebles i reformar les lleis d'Atenes.

Només cal considerar aquests quatre desigs per comprendre que Sòcrates –al contrari del porc– mai no pot estar “completament satisfet”. Però malgrat la seva insatisfacció (a la qual el porc escapa), ell haurà conegut al llarg de la seva vida plaers “més nombrosos” i “més variats” que l'animal en qüestió. I en això consisteix la felicitat a la qual fan referència els utilitaristes.

“Satisfet els nostres desigs” i “cercar la felicitat” són coses prou diferents. Com diu Dugald Stewart: “L'observació més superficial de la vida humana és suficient per convèncer-nos que no s'ateny la felicitat donant a cada apetit i a cada desig la satisfacció que reclama, i que ens és necessari adoptar un pla o un sistema de conducta al qual subordinem les nostres metes” [*Outlines of Moral Philosophy*].

La conclusió s'imposa: Si per “felicitat” s'entén –com en el cas de Mill– una vida plena de la quantitat més extensa possible de plaers o d'estats mentals agradables, això no es pot confondre amb una pura “satisfacció de desigs”. Això és, tot cal dir-ho, el que Rawls sembla no haver copsat a l'inici del seu clàssic *Teoria de la Justícia* quan pensa que, segons l'utilitarisme “el benestar social depèn directament i única dels nivells de satisfacció o insatisfacció dels individus”. L'utilitarisme no es reconeixeria en aquesta caricatura.